

„Matematyka nie jest trudna i nudna”

*Innowacja pedagogiczna o charakterze metodycznym
z zakresu edukacji matematycznej realizowana
w Szkole Podstawowej im. M. Konopnickiej w Teresinie
w roku szkolnym 2014/2015*

„Nie przejmuj się, jeżeli masz problemy z matematyką.

Zapewniam Cię, że ja mam jeszcze większe.”

Albert Einstein

I. Autor innowacji – mgr Maria Wołoszczak-Skroś.

II. Wdrażający innowację – mgr Maria Wołoszczak-Skroś - nauczycielka.

III. Miejsce realizacji - Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Teresinie.

IV. Zakres innowacji – uczniowie klasy V.

V. Data rozpoczęcia i przewidywany czas na realizację programu

1.09.2014 - 26.06.2015 w wymiarze 1 godziny tygodniowo.

1. Wstęp.

Matematyka od wieków nazywana jest „Królową nauk”. Mimo, iż nie zawsze w pełni integruje się z innymi treściami nauczania, jest jednocześnie dziedziną wiedzy niezbędną i najczęściej wykorzystywaną w codziennym życiu.

Matematyka to dziedzina wiedzy, której znaczenie wciąż rośnie. W dzisiejszym „cyfrowym” świecie jej wpływ na wszystkie dziedziny życia jest widoczny gołym okiem.

Rozwój cywilizacji, odkrycia naukowe, rozwój systemów społecznych powoduje, że wzrasta zainteresowanie matematyką, która bywa niezastąpiona w opisywaniu problemu i dochodzeniu do jego rozwiązania. Nie ma możliwości uczenia się jej bez napotykania na trudności, bez konieczności podejmowania wysiłku, poszukiwania dróg rozwiązań. Rozwijanie sprawności umysłowych, posługiwanie się wiedzą w praktyce, rozwiązywanie problemów w sposób twórczy lub odtwórczy stanowi istotę przedmiotu, jakim jest matematyka.

Innowacja matematycznym ma na celu aktywizację uczniów oraz pomoc w przełamaniu ich wewnętrznych oporów, jak również dostrzeżenie swojej wartości.

Rolą nauczyciela jest tak poprowadzić dziecko w jego drodze do samodoskonalenia i samorealizacji, aby proponowane metody były efektywne i motywowały do dalszego wysiłku, dlatego aktywizację matematyczną uczniów pragnę osiągnąć poprzez stosowanie odpowiednich metod oraz zabaw i gier matematycznych, rozwiązywanie łamigłówek logicznych i matematycznych, pamiętając o doborze stosownym do wieku ucznia, posiadanej przez niego wiedzy, zaawansowania w rozwiązywaniu problemów matematycznych.

Współczesny świat wymaga od pedagogów kreowania ludzi twórczych, zdolnych do szybkiego podejmowania decyzji, umiejących współpracować w zespole i wykorzystujących zbiorowe doświadczenie w dochodzeniu do celu. Taki typ kształcenia pozwala na poszukiwanie metod otwartych, ćwiczących wytrwałość w poszukiwaniu dróg dochodzenia do rozwiązania problemu.

Celem projektu jest kształcenie umysłu, rozwijanie i umacnianie zamiłowania do prawdy, obiektywizmu i dostrzeganie piękna matematyki. Dziecko, które polubi matematykę i jej zasady rozwiązywania problemów, nie będzie bezbronne we współczesnym świecie.

Wdrożenie innowacji z zakresu matematyki ma służyć rozwijaniu umiejętności logicznego myślenia, aktywności matematycznej uczniów oraz ich zaangażowaniu w proces dydaktyczny. Zamierzam rozwijać zdolności uczniów do skupienia uwagi, koncentracji, wysiłku, woli doprowadzenia do końca podjętego działania. Obliczenia matematyczne rozwijają dodatkowo umiejętności wypowiedzenia, czytania i pisanie. Poprzez rozwiązywanie zadań tekstowych uczniowie wdrażają się do logicznego myślenia, wyrabiają umiejętność spostrzegania i rozumienia związków między wielkościami, rozbudzają swoje matematyczne zainteresowania. Rozwiązywanie zadań uczy matematycznej dociekliwości, precyzji, dostrzegania zasad i analogii, ale i ostrożności przed zbyt pochopnym rozwiązywaniem.

Chciałabym, aby dzięki tej innowacji uczniowie zauważyli potrzebę nauki matematyki i stwierdzili, że matematyka nie jest trudna i nudna, lecz może być ciekawą przygodą.

2. Cel główny innowacji:

- rozwijanie postawy intelektualnej wyrażającej się w twórczym, logicznym i krytycznym myśleniu, samodzielnym pokonywaniu trudności i matematycznym analizowaniu zjawisk.

3. Cele szczegółowe innowacji :

- rozbudzanie zainteresowań matematycznych,
- rozwijanie umiejętności logicznego myślenia,
- kształtowanie postaw twórczych,
- rozwijanie umiejętności wykonywania czterech podstawowych działań arytmetycznych,
- kształtowanie wyobraźni geometrycznej,
- doskonalenie umiejętności sprawnego posługiwania się przyrządami matematycznymi,
- kształtowanie takich cech jak: wytrwałość, systematyczność, dokładność, inicjatywa, samodzielność,
- wzmocnianie odporności emocjonalnej w sytuacjach trudnych, wymagających wysiłku umysłowego,
- zdobywanie umiejętności współpracy z rówieśnikami,
- rozwijanie samodzielności w poszukiwaniu i zdobywaniu informacji,

- poznanie nowoczesnych metod pracy i zdobywania wiedzy poprzez stosowanie na lekcjach matematyki programów komputerowych wspomagających zapamiętywanie i rozwijanie wiedzy,
- przygotowanie uczniów do wykorzystania matematyki w życiu codziennym,
- przygotowanie uczniów do konkursów matematycznych,
- wzmoczenie chęci do wykonywania zadań szkolnych, a także odpowiadających im czynności uczenia się,
- wyrabianie nawyków sprawdzania otrzymanych odpowiedzi i korygowania błędów.

4. Zakres treści programowych

<u>Treści:</u>	<u>Cele:</u>	<u>Przewidywane osiągnięcia:</u>
<i>Geometria</i>		
• kreślenie figur geometrycznych z wykorzystaniem cyrkla, ekierki, linijki, • układanie własnych kompozycji z płaskich figur geometrycznych, • układanki geometryczne – tangramy, • składanki papierowe – orgiami, • rozwiązywanie łamigłówek geometrycznych.	Uczeń: - mierzy i kreśli odcinki, - oblicza długość łamanej, obwody figur, - rysuje figury w powiększeniu i w pomniejszeniu, - rozwiązuje geometryczne zagadki i łamigłówki, - wykonuje własne kompozycje z figur płaskich oraz kompozycje przestrzenne.	Uczeń potrafi: - korzystać z przyrządów matematycznych typu linijka, ekierka, cyrkiel, by kreślić figury o podanych wymiarach, w pomniejszeniu, w powiększeniu, - konstruować figury na geoplanie, - tworzyć ornamenty z figur i odcinków, - wykonywać składanki z papieru, - rozwiązywać łamigłówki geometryczne.
<i>Posługiwanie się liczbą</i>		
• kształcenie sprawności rachunkowej w zakresie czterech podstawowych działań arytmetycznych, • stosowanie poznanych własności działań arytmetycznych.	Uczeń: - sprawnie wykonuje cztery podstawowe działania matematyczne, - zna sposoby ułatwiające dodawanie i odejmowanie liczb, - oblicza stosując porównywanie różnicowe, - stosuje praktycznie w obliczeniach poznane własności działań arytmetycznych.	Uczeń potrafi: - sprawnie wykonywać działania na liczbach, - wykorzystywać poznane sposoby ułatwiające liczenie oraz własności działań, - dokonywać operacji mnożenia i dzielenia liczb w zakresie tabliczki mnożenia.
<i>Zadania tekstowe</i>		
• rozwiązywanie zadań niestandardowych, złożonych – wymagających zastosowania dwóch działań,	Uczeń: - rozwiązuje problemy matematyczne zawarte w zadaniach z treścią,	Uczeń potrafi: - rozwiązywać zadania wielodziałaniowe, - zapisywać rozwiązania różnymi sposobami, - układać treść zadań do formuł matematycznych,

• układanie zadań tekstowych do podanej formuły matematycznej i ilustracji, • przekształcanie treści zadań.	- rozumie sens zadania tekstowego, symulacyjnego rozwiązania oraz układania zadań z treścią.	- przekształcać treść zadań.
Zadania logiczne		
• rozwiązywanie zadań logicznych, łamigłówek, zaszyfrowanych zagadek, liczbowych krzyżówek, itp. rozwijających myślenie logiczne – analizę, syntezę, porównywanie, klasyfikowanie, wnioskowanie, uogólnianie, szeregowanie, analogię, dedukcję.	Uczeń: - wykorzystuje analizę, syntezę, porównywanie, klasyfikowanie, wnioskowanie, uogólnianie, szeregowanie, analogię, dedukcję do rozwiązywania zadań logicznych, łamigłówek, zaszyfrowanych zagadek, liczbowych krzyżówek, itp.	Uczeń potrafi: - rozwiązywać zadania logiczne, - przekształcać sytuacje życiowe w zadania matematyczne, - rozwiązywać problemy matematyczne zawarte w zadaniach z treścią, - rozumie sens zadania tekstowego, symulacyjnego rozwiązania, - układać zadania z treścią.
Gry matematyczne		
• gry matematyczne, • korzystanie z programu online Matlandia 5, • rozwiązywanie zadań konkursowych.	Uczeń: - rozwiązuje zadania nietypowe oraz gry matematyczne, - współpracuje z rówieśnikami, wymienia się poglądami i pomysłami na rozwiązanie zadań matematycznych.	Uczeń potrafi: - definiować i analizować problem matematyczny – stawiać właściwe pytania, - dostrzegać w zadaniach prawidłowości (porządkować, klasyfikować, uogólniać dane), - wykorzystywać prawa i zasady matematyczne w dochodzeniu do celu, poszukiwać różnych dróg rozwiązań, wybierać te najbardziej racjonalne i ekonomiczne, - twórczo współpracować w zespole, wykorzystywać zbiorowe doświadczenie, - podejmować kolejny wysiłek, nie zrażając się uprzednim niepowodzeniem, - podejmować działania służące samodoskonaleniu i rozwijaniu własnych zainteresowań.

5. Metody i formy realizacji i procedury osiągnięcia celów :

Podstawowymi formami organizacyjnymi w realizacji programu jest działalność zespołowa i indywidualna.

Metody stosowane w trakcie realizacji programu to głównie metody aktywizujące:

Wykład – efektywne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentacja własnego punktu widzenia, przygotowanie do publicznych wystąpień; przydatna, gdy podajemy

informacje ułatwiające zrozumienie nowych zagadnień, dokonujemy podsumowania zrealizowanego tematu.

Burza mózgów – rozwiązywanie problemów w twórczy sposób, rozwijanie sprawności umysłowych.

Eksperyment – stosowanie zdobytej wiedzy w praktyce, rozwijanie osobistych zainteresowań.

Internet – porządkowanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł, efektywne posługiwanie się technologią informacyjną.

Planowanie działań – tworzenie graficznego planu działań.

Rozmowa dydaktyczna – stawianie szeregu pytań pobudzających do odkrycia wiedzy, czy jej uporządkowania.

Gry dydaktyczne – korzystanie z programu online Matlandia 5.

Formy pracy stosowane w trakcie realizacji programu to głównie:

- ❖ praca w grupach,
- ❖ konkurs,
- ❖ praca indywidualna,
- ❖ projekt,
- ❖ krótki wykład,
- ❖ konkurs zadaniowy,
- ❖ konsultacje.

Oczekiwane rezultaty:

Poprzez zorganizowaną i systematyczną pracę pozalekcyjną uczeń zdolny:

- chętnie uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych i rozwija własne zdolności oraz umiejętności twórczego myślenia
- pogłębia, utrwała i rozszerza wiadomości i umiejętności zdobyte na lekcjach
- zaspokaja zainteresowania i kształtuje pozytywną motywację do nauki przedmiotów ścisłych
- konsekwentnie realizuje zadania o różnym charakterze, przejawia inicjatywę i samodzielność
- umacnia się w poczuciu własnej wartości i jest bardziej odporny psychicznie na ewentualne porażki
- uczeń zdolny, ale nieśmiały przełamuje strach przed aktywnym uczestnictwem w lekcjach

Uczniowie powinni umieć wykorzystywać posiadaną wiedzę do rozwiązywania problemów i znajdować różne drogi rozwiązania danego problemu. Łączyć zdobytą wiedzę na lekcjach z nowymi elementami matematyki wykraczającymi poza program nauczania.

Procedury osiągnięcia celów:

Opisane w innowacji cele są możliwe do zrealizowania w naszej szkole. Należy uwzględnić w planowaniu pracy w roku 2014/2015 możliwość przeprowadzenia zajęć w pracowni komputerowej na lekcjach wymagających pracy z programami komputerowymi. Bardzo ważną częścią osiągnięcia celów jest współpraca nauczyciela, rodziców i uczniów. Nauczanie matematyki na zajęciach obowiązkowych i dodatkowych ma wspierać ucznia. Nauczyciel ma być doradcą i organizatorem. Wiadomości w ten sposób zdobyte są trwalsze i dlatego też wybrane zagadnienia z programu chcemy realizować.

6. Ewaluacja programu :

Ewaluację przeprowadzi na zakończenie roku szkolnego 2014/2015 nauczycielka realizująca program.

Narzędziem ewaluacji będą:

- ankieta ewaluacyjna dla uczniów,
- zdjęcia i relacje umieszczane przez nauczycielkę wdrażające innowację na stronie internetowej szkoły,

Sposoby ewaluacji:

- obserwacja uczniów podczas zajęć,
- aktywność uczniów podczas zajęć,
- arkusz informacji zwrotnej dla ucznia (ankieta),
- udział w konkursach matematycznych o różnym zasięgu, m.in. „Kangur”, szkolnych i innych wg ofert,
- stworzenie bazy internetowych stron z zadaniami matematyczno – logicznymi,
- nakręcenie filmiku MATEMATYKA mnie kręci,
- tworzenie matematycznej gazetki dla uczniów,
- wyniki sprawdzianów wiedzy i umiejętności.

Z wynikiem ewaluacji zostanie zapoznana Rada Pedagogiczna na Radzie Podsumowującej rok szkolny 2014/2015.

BIBLIOGRAFIA:

1. Program nauczania: Matematyka z plusem. Program nauczania matematyki w szkole podstawowej M. Jucewicz, M. Karpiński, J. Lech
2. A. Żurek, P. Jędrzejewicz – *Zbiór zadań dla kólek matematycznych w szkole podstawowej*, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe
3. Ken Russel, Philips Carter – *Łamigłówki liczbowe*, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe
4. Ken Russel, Philips Carter – *Łamigłówki rysunkowe*, Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe
5. *Matematyka z wesołym Kangurem*, Wydawnictwo Aksjomat, Toruń